

Daug apdegusio tinko gabalų kartu su grublėta keramika buvo susitelkę 40 cm gylyje, 30 cm skersmens plotelyje. Tinke atsispaudę nuo 10-14 (daugiausia) iki 22-24 cm skersmens rąstai, o paviršiumi eina išilginės pirštų braukos.

Adatos geležinė ir kaulinė. Geležinė 5,5 cm ilgio, kaulinės likusi 4,8 cm ilgio dalis.

Kaulai stambių ir smulkių gyvulių, suskaldyti, o keli kapoti.

Be to, gyvenvietėje rasta molinio tinklo svorelio su skylute dalis, suploto pusrutulio formos svorelis (?) iš apskaldyto akmens, geležies šlako, daug apdegusių akmenų.

Senovės gyvenvietės plotas ŠR-PV kryptimi yra 300 m ilgio ir 120 m pločio. Dalis gyvenvietės jau sunaikinta melioracijos ir ariant. Ji datuojama m.e. I tūkstantmečio anraja puse - II tūkstantmečio pradžia.

Kapinyno neaptikta. Galbūt čia būta pilkapių, kurių akmenų vainiko eilė (5 akmenys 15-30 cm skersmens) 30 cm gylyje aptikta ir šių tyrinėjimų metu.

Vytautas Daugudis

IMBARĖS PILIAKALNIO TYRINĖJIMAI

1987 m. MA II tėsė Imbarės piliakalnio archeologinius kasinėjimus (apie ankstesnių tyrinėjimų rezultatus žr. ATL 1982 ir 1983 metais. - V., 1984.- P. 20-25, ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986.- P. 20-22). Piliakalnio š aikštelės š pakraštyje iš-tirtas 60 m² plotas. Kultūrinio sluoksnio storis aikštelės pakraštyje, prie pylimo, siekė 1 m, o per 10-15 m toliau nuo jo P kryptimi - tik 0,3-0,4 m. Ryškiau išsiskyrė du įvairialaikiai maždaug po 20-40 cm storio jo horizontai.

Apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte aptikti antžeminių stulpinės konstrukcijos keturkampio planu

pastatų pėdsakai su atvirais židiniiais, įrengtais 0,5-0,7 m skersmens, 0,3-0,4 m gylio apvaliadugnėse duobėse. Tyrinėtame plote rasti 5 geriau išlikę tokie židiniai, kuriuose buvo po keletą apdegusių iki 5x8x20 m dydžio akmenų bei smulkių degėsių. Galimas dalykas, kad akmenimis buvo apdėti židinių pakraščiai. Šiame sluoksnyje aptikta: lipdytinė keramika lygiu, neryškiai bei ryškiau grublėtu paviršiumi, smiltainio verpstukas, keletas įvairios formos bei dydžio akmeninių galūstuvų. Visa tai leidžia apatinį kultūrinio sluoksnio horizontą skirti III-VIII m.e.a., kai dabartinės Š piliakalnio aikštelės vietoje iš pradžių greičiausiai buvo dar neįtvirtinta, o vėliau - galbūt ir įtvirtinta gyvenvietė.

Viršutinysis kultūrinio sluoksnio horizontas gerokai apardytas, šioje piliakalnio aikštelėje XVI-XVIII a. dvarininkui statant kažkokius medinius pastatus, kurių viename buvusi puodyninių koklių krosnis. Šiame sluoksnyje, prie aukščiausios (4,5-5 m aukščio) Š piliakalnio pylimo dalies, aptiktos sudegusios medinės gynybinės-ūkinės paskirties patalpos liekanos: į pylimą atremtos, akmenimis sutvirtintos sienos griūvenos ir į aikštelės pusę atsuktos stulpinės konstrukcijos medinės jos sienos pėdsakai. Pastebėtina, kad šioje, labiausiai apsaugotoje piliakalnio vietoje, minėto statinio patalpa buvusi net 6-7 m pločio, kituose piliakalnio aikštelių pakraščiuose, kur pylimo aukštis siekia 2 m, tokių statinių patalpų plotis buvęs tik apie 3-4 m. Aptiktos patalpos kitų matmenų nepavyko nustatyti. Atrodo, kad minėtoji patalpa buvusi išgrįsta vidutinio dydžio akmenimis. Jos vietoje bei aplinkumoje rasta dviejų apdegusių su laužytų žalvarinių juostinių apyrankių, dviejų geležinių ietigalių plunksnų dalys, keletas įvairaus dydžio bei formos akmeninių galūstuvų, žiestų puodų šukų, kurių dalis puošta horizontalių lygiagrečių linijų bei įkarty ornamentu, sudegusių, daugiausia varpinių, grūdų, taip pat sudegusių smulkių gyvulių kauliukų. Minėti radiniai leidžia viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą datuoti X-XIII a. Pažymėtina, kad daugiau

sia įvairių, ypač pastarojo laikotarpio, daiktų iki šiol, ir aptikta geriau apsaugotame piliakalnio aikštelės š. pakraštyje. Galimas dalykas, kad šioje pilies dalyje buvo saugomas vertingiausias turtas. Galbūt čia, bent jau pavojaus metu, galėjo slėptis ir pilies valdovas bei jam artimi žmonės.

Vytautas Daugudis

VERŠVŲ PILIAKALNIO IR GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI

1986 m. MA II vykdė Veršvų piliakalnio ir tėsė jo gyvenvietės kasinėjimus (žr. ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986 m. - P. 22-23).

Piliakalnis yra Kauno V pakraštyje, dešiniojo Nemuno kranto slėnio kyšulyje, kurį iš trijų pusių juosia slėnio daubos, o kiek toliau nuo jo į ŠR, maždaug per 7 m aukščiau kyšulio esančiame apie 1 ha ploto lauke, buvo išlikę jo gyvenvietės pėdsakai. Nuo lauko pusės piliakalnis buvo atskirtas dabar jau užslinkusiu iki 27 m ilgio ir apie 4 m pločio viršuje grioviu, už kurio - 6 m aukščio iš išorės ir 4 m aukščio nuo aikštelės pylimas. Išliko tik apie 10 m ilgio piliakalnio pylimo atkarpa ir maždaug 10x17 m dydžio aikštelės PR dalis. Pastarajame iš-tirtas 57 m², o gyvenvietėje - 155 m² plotas, kur aptiktas 0,3-1,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Piliakalnyje ir gyvenvietėje ryškiau išsiskyrė 3 kultūrinio sluoksnio horizontai: I tūkstantmečio pr.m.e., I m.e. tūkstantmečio ir II tūkstantmečio pradžios.

Kiek geriau buvo išlikęs apatinysis, ankstyvasis kultūrinio sluoksnio horizontas, kuriame (piliakalnyje ir gyvenvietėje) aptikta primityvių stulpinės konstrukcijos medinių pastatų pėdsakų. Pastatai buvę keturkampio plano, su užapvalintais kampais. Jų sienos buvo iš tankiai statmenai į žemę sukaltų 4-10 cm storio kuolų, kurių tarpai, atrodo, išpinti 2-3 cm stori